

projekt

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2014-2020**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	3
II. Ramy prawne i zgodność Strategii z innymi dokumentami	5
III. Charakterystyka powiatu pabianickiego.....	6
3.1. Położenie geograficzne.....	6
3.2. Sytuacja demograficzna.....	6
IV. Diagnoza problemów społecznych Powiatu Pabianickiego.....	8
4.1. Bezrobocie.....	13
4.2. Ubóstwo.....	14
4.3. Niepełnosprawność.....	15
4.4. Przemoc w rodzinie i alkoholizm.....	17
V. Pomoc społeczna realizowana na terenie Powiatu Pabianickiego.....	20
5.1. Zadania własne powiatu.....	21
5.2. Zadania z zakresu administracji rządowej.....	22
5.3. Pomoc środowiskowa.....	22
5.4. Pomoc stacjonarna.....	23
5.5. System opieki nad dzieckiem.....	25
5.5.1. Rodzina piecza zastępcza.....	25
5.5.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	28
5.6. Pomoc osobom niepełnosprawnym.....	30
5.6.1. Rehabilitacja społeczna.....	30
5.6.2. Rehabilitacja zawodowa.....	34
5.6.3. Pilotażowy Program „Aktywny samorząd”.....	35
5.6.4. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji projekt „Równe szanse” ..	37
5.6.5. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.....	39
5.6.6. Organizacji pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	41
VI. Analiza SWOT.....	44
VII. Misja, cele strategiczne i operacyjne.....	49
1. Misja.....	49
2. Cel generalny.....	49
3. Cele strategiczne.....	49
4. Realizatorzy i partnerzy.....	55
5. Źródła finansowania.....	55
6. Wdrażanie, monitorowanie, ewaluacja.....	56
7. Wskaźniki stopnia efektywności.....	56
Podsumowanie.....	57

I. WSTĘP

Jednym z istotnych zadań powiatu wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182 z późn. zm.) jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka-po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Realizacja ww. zadania wymaga profesjonalnego i systematycznego diagnozowania problemów społecznych zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie powiatu pabianickiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, Powiatowego Urzędu Pracy, ośrodków pomocy społecznej, działających na terenie powiatu oraz innych instytucji i organizacji współpracujących z PCPR.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pabianickiego na lata 2014-2020 sporządzona w oparciu o diagnozę wskazuje na kluczowe kwestie społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu oraz wytycza kierunki działań mających na celu niwelację zjawisk społecznie niepożądanych, a w konsekwencji poprawę jakości i warunków życia mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pabianickiego jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności z zasadą pomocniczości i współodpowiedzialności, opracowana na okres 6 lat od 2014 do 2020 roku. Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie dwóch podmiotów: zasobów ludzkich i instytucjonalnych. Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności.

Strategia stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów dotyczących osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a jednocześnie jest podstawą do

ubiegana się przez instytucje samorządu terytorialnego o środki zewnętrzne (pochodzące z budżetu państwa, funduszy unijnych i innych źródeł).

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 12/2013 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach z dnia 2 grudnia 2013 r. został powołany Zespół do opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, w skład, którego weszli przedstawiciele jednostek zajmujących się problematyką społeczną. Prace zespołu koordynował Pan Jarosław Grabowski – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Skład Zespołu :

Lp.	Imię Nazwisko	Stanowisko/Instytucja
1.	Maria Chmielewska	Dyrektor /DPS w Pabianicach
2.	Hubert Kowalski	Dyrektor /DPS w Konstancynie Łódzkim
3.	Arkadiusz Janicz	Dyrektor/Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Porszewicach
4.	Izabela Bazan	Główny specjalista /PCPR w Pabianicach
5.	Anna Wyrwa	Radca prawny /PCPR w Pabianicach
6.	Justyna Jeznach	Inspektor /PCPR w Pabianicach
7.	Monika Kowalska	Pracownik socjalny /PCPR w Pabianicach
8.	Ewa Popielas	Pracownik socjalny/PCPR w Pabianicach
9.	Monika Rakowska	Doradca ds. osób niepełnosprawnych/PCPR w Pabianicach

II. RAMY PRAWNE I ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art.19 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r.poz.182 z późn.zm).

Istotne znaczenie dla treści i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 dla powiatu pabianickiego mają również inne akty prawne. Należą do nich:

- 1) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz.674 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz.135 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 roku poz. 124 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz.1536 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 na terenie powiatu pabianickiego spójna jest z innymi strategicznymi i programowymi dokumentami, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym , tj. m.in :

- **Krajowa Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,**
- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020,**
- **Gminne Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych.**

III. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PABIANICKIEGO

3.1. Położenie geograficzne

Powiat pabianicki położony w środkowej części województwa łódzkiego tworzy 7 gmin - 2 gminy miejskie: Pabianice i Konstantynów oraz 5 gmin wiejskich: Pabianice, Dłutów, Dobroń, Ksawerów i Lutomiersk, które różnią się pod względem zajmowanej powierzchni i liczebności mieszkańców, a co za tym idzie liczby instytucji i funkcjonujących organizacji, gdzie realizowana jest szeroko pojęta polityka społeczna. Dużym atutem powiatu jest jego lokalizacja w centrum Polski, w niewielkiej odległości od Łodzi. Dzięki temu inwestorzy gospodarczy oraz pabianiczanie mają dogodne połączenia komunikacyjne z innymi regionami kraju i z zagranicą.

3.2 Sytuacja demograficzna

Powiat pabianicki zajmuje powierzchnię 492 km², na jego terenie zamieszkuje 119.668 mieszkańców (dane uzyskane z GUS, stan na 30.06.2013 r.). Liczbę mieszkańców oraz powierzchnię poszczególnych gmin obrazują tabele 1 i 2.

**Tabela nr 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach, z podziałem na płeć
(stan na 30.06.2013 r.)**

Identyfikator gminny*	Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności		
			razem	mężczyźni	kobiety
-	Powiat pabianicki	492	119.668	56.123	63.545
1	Pabianice	33	67.996	31.276	36.720
1	Konstantynów Ł.	27	17.728	8.254	9.474
2	Dłutów	101	4.396	2.199	2.197
2	Dobroń	94	7.465	3.658	3.807
2	Ksawerów	14	7.604	3.647	3.957
2	Lutomiersk	134	7.875	3.851	4.024
2	Pabianice	89	6.604	3.238	3.366

*Znaczenie identyfikatorów:

1- Gmina miejska

2- Gmina wiejska

Tabela nr 2. Liczba ludności w powiecie pabianickim (stan na 30.06.2013 r.)

Powiat pabianicki			Miasta			Wieś		
ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
119.688	56.123	63.545	85.724	39.530	46.194	33.944	16.593	17.351

Liczba mieszkańców powiatu corocznie się zmniejsza. Jednocześnie należy zauważyć, że proces ten dotyczy głównie gmin miejskich gdyż liczba mieszkańców wsi nieznacznie wzrosła w ciągu ostatnich kilku lat (dane uzyskane z GUS na lata 2011-2013) – zmiany te obrazuje tabela nr 3.

Tabela nr 3 Liczba ludności w powiecie pabianickim na przestrzenie lat 2011-2013

	Powiat pabianicki Ogółem	Miasto	Wieś
2011	119.930	86.934	32.996
2012	119.757	86.078	33.679
2013	119.688	85.724	33.944

Analizując strukturę mieszkańców powiatu warto podkreślić, iż nie istnieją krajowe dane statystyczne dotyczące liczby osób niepełnosprawnych (w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej). Szacuje się, iż niepełnosprawni stanowią **12,2%** populacji w Polsce (dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011). Należy, zatem założyć, że powiat pabianicki zamieszkuje około 14 tysięcy osób niepełnosprawnych i liczba ta stale wzrasta.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU PABIANICKIEGO

Nasilenie problemów społecznych powoduje, że duża grupa osób z terenu powiatu nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem codziennych problemów. Stąd też od kilku lat liczba klientów Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu stale wzrasta. Na dzień 30.06.2013 r. z pomocy ośrodków skorzystało **14.868 osób w 5.375 rodzinach**. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy jest bezrobocie. W I półroczu 2013 r. z tego powodu z pomocy skorzystały **3.242 osoby w 1.439 rodzinach**. Brak zatrudnienia powoduje znaczne obniżenie standardu życia osób i ich rodzin, przyczynia się do zubożenia materialnego, a konsekwencji prowadzi do ubóstwa, które z roku na rok rośnie. W roku 2012 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła: **1.180**, a w już w samym I półroczu 2013 r. udzielono wsparcia **1.032 rodzinom**. Kolejnym powodem jest długotrwała choroba i niepełnosprawność. W I półroczu 2013 r. wsparciem z powodu niepełnosprawności objęto: **806 rodzin**. Na uwagę zasługuje coroczny spadek liczby rodzin potrzebujących wsparcia ze względu na alkoholizm oraz niski odsetek rodzin korzystających ze wsparcia ze względu na narkomanię. W półroczu 2013 r. wsparciem objęto **8 rodzin**. Z analizy danych wynika, iż gmina Lutomiersk na przestrzeni 3 lat nie miała żadnych zgłoszeń, z tego powodu. Poniższe tabele obrazują najczęstsze powody korzystania ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu pabianickiego na przestrzeni lat 2011-2013, uwzględniając pomoc świadczoną w poszczególnych gminach.